

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 918/2025
07.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Бојане Пауновић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљених АА и ББ, због по једног кривичног дела изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости из члана 317. став 2. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Жељка Чавића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Ивана Ћаловића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Ужицу К 1/25 од 24.03.2025. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 217/25 од 14.05.2025. године, у седници већа одржаној дана 07.10.2025.године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Жељка Чавића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Ужицу К 1/25 од 24.03.2025. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 217/25 од 14.05.2025. године, у односу на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1) тачка 9) ЗКП и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у преосталом делу, **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

II

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Ивана Ћаловића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Ужицу К 1/25 од 24.03.2025. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 217/25 од 14.05.2025. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу К 1/25 од 24.03.2025. године окривљени АА и ББ, оглашени су кривим због по једног кривичног дела изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости из члана 317. став 2. Кривичног законика, па им је суд за наведена кривична дела изрекао условне осуде и то тако што им је утврдио казне затвора у трајању од по шест месеци и истовремено одредио да се наведене казне неће извршити уколико окривљени у року од две године од правноснажности пресуде не учине ново кривично дело.

Истом пресудом окривљени су обавезани да суду на име паушала плате износе од по 10.000,00 динара, у року од 15 дана по правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, као и трошкове кривичног поступка, који су унапред исплаћени на терет буџетских средстава суда у износу од по 42.475,00 динара, као и трошкове кривичног поступка оштећеном Мешихату Исламске заједнице у Србији у износу од 99.737,25 динара, у року од два месеца по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 217/25 од 14.05.2025. године одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Ужицу и бранилаца окривљених АА и ББ, а првостепена пресуда је потврђена.

I

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Жељко Чавић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1), члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев као основан, укине побијане правноснажне пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или преиначи побијане пресуде и ослободи окривљеног од одговорности за учињено кривично дело.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Жељко Чавић у образложењу поднетог захтева за заштиту законитости истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, наводима да је оптужба прекорачена.

С тим у вези бранилац наводи, да је првостепени суд додавањем речи „дозволио“ емитовање спорне нумере, у опис радње извршења кривичног дела за које је окривљени АА оглашен кривим, прекорачио оптужбу. У конкретном случају, по наводима одбране, имајући у виду да је окривљени био организатор догађаја где је био окупљен већи број људи, те да се радило о пасивном поступању окривљеног, које није било описано у оптужном акту већ га је суд накнадно унео у опис радње извршења, таквим додавањем радње извршења прекорачена је оптужба. Поред тога, бранилац истиче да је оптужба прекорачена и у погледу субјективних елемената кривичног дела, односно да су окривљени оглашени кривим да су поступали са евентуалним умишљајем, а да је у оптужном акту било наведено да су поступали са директним умишљајем.

Наводе садржане у захтеву за заштиту законитости, бранилац окривљеног АА, адвокат Жељко Чавић, истицао је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд – Апелациони суд у Крагујевцу је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и у образложењу пресуде Кж1 217/25 од 14.05.2025. године је дао јасне и довољне разлоге за свој став да се не ради о прекорачењу оптужног акта (страна 4, трећи и четврти став и страна 5, први став другостепене пресуде), које разлоге Врховни суд у свему прихвата и, у смислу члана 491. став 2. ЗКП, на њих упућује.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Жељко Чавић у захтеву за заштиту законитости истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да се пресуде заснивају на незаконитом доказу - видео снимку, који је приложио сведок ВВ. Бранилац окривљеног истиче да је првостепени суд на основу достављеног снимка екрана мобилног телефона сведока, одредио вештачење од стране вештака електронске струке, те испитао сведока ВВ и вештака Дејана Николића на ове околности и на тај начин утврдио веродостојност снимка, чију аутентичност у захтеву бранилац оспорава.

Наводе садржане у захтеву за заштиту законитости, бранилац окривљеног АА, адвокат Жељко Чавић, истицао је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд – Апелациони суд у Крагујевцу је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и у образложењу пресуде Кж1 217/25 од 14.05.2025. године је дао јасне и довољне разлоге за свој став да се у конкретној ситуацији не ради о незаконитом доказу (страна 7, први, други и трећи став, другостепене пресуде), које разлоге Врховни суд у свему прихвата и, у смислу члана 491. став 2. ЗКП, на њих упућује.

Поред тога, бранилац окривљеног АА, адвокат Жељко Чавић истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводима да описана радња у изреци првостепене пресуде да је окривљени „дозволио да се емитује музички

садржај“ са спорним стиховима, не представља радњу извршења кривичног дела из члана 317. КЗ.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су, по налажењу овог суда, у наведеном делу неосновани.

Кривично дело изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости из члана 317. став 1. Кривичног законика чини онај ко изазива или распирује националну, расну или верску мржњу, или нетрпељивост међу народима или етничким заједницама које живе у Србији.

По оцени овога суда, у чињеничном опису радње извршења окривљених АА и ББ датом у изреци првостепене пресуде наведене су све чињенице и околности које чине законска обележја кривичног дела изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости из члана 317. став 1. Кривичног законика, због којег су и оглашени кривим. Изрека правноснажне пресуде садржи како објективна обележја, у односу на радње извршења (...у време и на месту описаном у изреци..на прослави коју је организовао окривљени АА поводом рођења детета, изазивали националну и верску мржњу и нетрпељивост међу народима који живе у Републици Србији...на тај начин је окривљени АА као организатор прославе, дозволио да се емитује музички садржај путем стерео уређаја са стиховима песме „И мој ђедо био је солунац“ извођача „Гоци бенд“ – „Ој Пазару нови Вуковару, ој Сјенице нова Сребренице“ (на делу вештаченог аудио – видео записа од 00:00 до 00:07) „Сребренице, ти си мени мила, дабогда се трипут поновила“. „Сребренице, ти си нама мила дабогда се трипут поновила“....“Ој булира, где су ти димије, у четника око Реденика. Ој булира где су ти димије, у четника око Реденика“... „Сребренице, ти си нама мила дабогда се трипут поновила. Сребренице, ти си нама мила дабогда се трипут поновила“....већ се веселио и наздрављао када су се чули наведени стихови, а окривљени ББ, који је био гост, снимак прославе настао камером мобилног телефона на којој се емитовао музички садржај са наведеним стиховима објавио путем друштвене мреже facebook на facebook профилу „ББ“ учинивши стихове песме доступне великом броју грађана, на који начин је изазивана национална и верска мржња и нетрпељивост између народа који живе у Републици Србији (српског и муслиманско – бошњачког становништва)“, тако и субјективна обележја предметног кривичног дела, да су били способни да схвате значај својих дела и могли да управљају својим поступцима и били свесни својих дела и њихове забрањености и на исто пристали, која се односе на стање урачунљивости и умишљај окривљених, усмерен на извршење кривичног дела у питању.

По налажењу Врховног суда, сама садржина речи песама уз које су окривљени наздрављали и веселили, а које су објављене на друштвеној мрежи facebook и тиме биле доступне већем броју људи, је била подобна да изазове националну и верску мржњу и нетрпељивост међу народима који живе у Републици Србији, имајући у виду подругљив опис обичаја народа муслиманске вероисповести и контекст везан за ратна догађања у Сребреници и Вуковару и да,

с тим у вези, утичу на емоције и створе негативно осећање према народу или вери (српског и муслиманско – бошњачког становништва).

Стога, побијаним правноснажним пресудама није учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на коју се поднетим захтевом браниоца неосновано указује.

У преосталом делу захтева за заштиту законитости, бранилац окривљеног се опширно бави полемисањем са чињеничним стањем, истичући начине на које се видео записи могу преузети са друштвених мрежа, да снимање екрана путем апликације не значи преузимање видео снимка, који се врши преко јединствене „ИП адресе“, те да се не може утврдити веродостојност са довољним степеном вероватноће, као и да је суд требало да спроведе претресање и вештачење оригиналног снимка са мобилног уређаја, а да су и остали докази проистекли из овог доказа незаконити, на који начин оспорава чињенична утврђења нижестепених судова и даје сопствену анализу утврђеног чињеничног стања, односно истиче повреду закона из члана 440. ЗКП.

Међутим, како повреда одредбе члана 440. ЗКП, сходно одредби члана 485. ЗКП, није предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле није дозвољени разлог, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, Врховни суд је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у наведеном делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, донео одлуку као у ставу првом изреке пресуде.

II

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног ББ, адвокат Иван Ћаловић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП у вези става 2. ЗКП и члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, члана 439. тачка 1) ЗКП и члана 441. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијану првостепену и другостепену пресуду и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду али пред измењеним већем или да преиначи првостепену и другостепену пресуду, у корист окривљеног ББ и истог ослободи од оптужбе за наведено кривично дело, као и да досуди трошкове кривичног поступка на терет буџетских средстава суда и да, на основу одредбе члана 488. став 2. ЗКП, обавести браниоца о седници већа уколико би његово присуство било од значаја приликом доношења одлуке.

Врховни суд је у седници већа размотрио списе предмета, са захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости је недозвољен и нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП).

Одредбом члана 485. став 1. тач. 1) ЗКП прописано је да због повреда тог законика (члан 74., члан 438. став 1. тач. 1) и 4) и тач. 7) до 10) и став 2. тач. 1), члана 439. тач.1) до 3) и члана 441. став 3. и 4.) учињених у првостепеном и поступку пред апелационим судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Наведена одредба важи истовремено и за браниоца окривљеног, с обзиром на ограничење његових права правима која у поступку има окривљени (члан 71. тачка 5) ЗКП).

Према томе, обавеза навођења разлога за подношење захтева због повреде закона из члана (485. став 1. тачка 1) ЗКП) подразумева не само формално означавање о којој повреди закона се ради, већ указивање на то у чему се она састоји.

У конкретном случају, бранилац окривљеног ББ, адвокат Иван Ћаловић, навођењем као разлога за подношење захтева за заштиту законитости повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, само формално означава повреду закона из члана 485. став 4. ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено, али не конкретизује у чему се та повреда састоји, већ суштински у образложењу захтева оспорава и полемише са чињеничним утврђењима у правноснажној пресуди наводима да је окривљени критичном приликом био гост на прослави, да суд није утврдио да ли се ради о лажном профилу на facebook страници, да није постојала свест на страни окривљеног да се кривично дело изврши, да је пуким случајем дошло до емитовања оваквог садржаја, те да је суд требало да спроведе доказне радње и утврди степен урачунљивости окривљених, на који начин указује на повреду одредбе члана 440. ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљеног истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, међутим, наведену повреду образлаже наводима да се сведок ВВ, који је доставио снимак екрана мобилног телефона, не сећа како је дошао до тог снимка, да је спорна веродостојност снимка, да не постоји оригинални снимак са мобилног телефона окривљеног ББ, да је наведени снимак требало издвојити, те истиче које су све радње предузимане током првостепеног поступка, те да су докази прибављени супротно одредби члана 16. ЗКП, којим наводима бранилац такође оспорава утврђено чињенично стање, у смислу одредбе члана 440. ЗКП.

Осим наведеног бранилац у захтеву за заштиту законитости истиче и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и члана 438. став 1) тачка 11) ЗКП.

Имајући у виду да повреде закона на које указује одбрана из члана 440. ЗКП, члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и 438. став 1) тачка 11) ЗКП, не представљају законске разлоге у оквиру повреда побројаних у члану 485. став 4. ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, то је исти у наведеном делу оцењен као недозвољен.

Бранилац окривљеног ББ као разлог подношења захтева истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП, међутим, како бранилац у образложењу захтева не указује у чему се наведене повреде закона састоје, то захтев у овом делу нема прописан садржај у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона подразумева како опредељење о којој тачно повреди закона је реч, тако и образложење у чему се та повреда конкретно састоји. Стога је Врховни суд, с обзиром да не може по службеној дужности испитивати у чему се евентуална повреда закона састоји, будући да се у складу са одредбом члана 489. став 1. ЗКП, креће само у границама поднетог захтева, односно разлога, дела и правца побијања, нашао да поднети захтев у овом делу нема законом прописани садржај.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП у вези члана 484.ЗКП и 485. став 4. ЗКП, одлучио као у ставу два изреке пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић